

ଉତ୍ତର ପ୍ରଦେଶ ରାଜ୍ୟ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ

ବନାମ

ଶ୍ରୀମତୀ ଜାନକୀ ଦେବୀ ପାଲ୍

13, ଫେବୃଆରୀ 2003

[ଆର୍. ସି. ଲାହୋଟୀ ଏବଂ ଅରୁଣ କୁମାର, ନ୍ୟାୟମୁଖିଷ୍ଟ]

ଉତ୍ତରପ୍ରଦେଶ କ୍ଷେତ୍ର ପଞ୍ଚାୟତ ଏବଂ ଜିଲ୍ଲା ପଞ୍ଚାୟତ (ପ୍ରମୁଖ, ଉପପ୍ରମୁଖ, ଅଧ୍ୟକ୍ଷ, ଉପାଧ୍ୟକ୍ଷ ମାନଙ୍କ ଅପସାରଣ) ଅନୁସନ୍ଧାନ ନିୟମ, 1977:

ଆଇନ 4-ଜିଲ୍ଲା ପଞ୍ଚାୟତ ଅଧ୍ୟକ୍ଷ-ବିରୋଧରେ ଅଭିଯୋଗ-ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ତଦନ୍ତ-ଅତିରିକ୍ତ ଜିଲ୍ଲା ଦଣ୍ଡାଧିକାରୀ କିମ୍ବା ସ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ-ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ସ୍ୱାରା ଔପଚାରିକ ତଦନ୍ତ ଆରମ୍ଭ କରାଯାଇ ଅଧ୍ୟକ୍ଷଙ୍କର ଆର୍ଥିକ ଏବଂ ପ୍ରଶାସନିକ କ୍ଷମତା କାଢ଼ି ନିଆଯାଇଥିଲା-ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ସମ୍ମୁଖରେ ଆଜ୍ଞାଦେଶ ଆବେଦନ ଏହି ଆଧାରରେ ମଞ୍ଜୁର କରାଗଲା ଯେ ତଦନ୍ତ ଅସିଦ୍ଧ ଥିଲା, କାରଣ ଏହା ଜିଲ୍ଲା ଦଣ୍ଡାଧିକାରୀ କିମ୍ବା ସ୍ୱାରା କରାଯାଇ ଅତିରିକ୍ତ ଜିଲ୍ଲା ଦଣ୍ଡାଧିକାରୀ କିମ୍ବା ସ୍ୱାରା କରାଯାଇଥିଲା-ରାଜ୍ୟର ଏହା ଯୁକ୍ତି ଥିଲା ଯେ, ଦଣ୍ଡ ପ୍ରକ୍ରିୟା ସଂହିତାର ଧାରା 23 ର ଉପଧାରା (1) ର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅନୁଯାୟୀ ଅତିରିକ୍ତ ଜିଲ୍ଲା ଦଣ୍ଡାଧିକାରୀ ଜିଲ୍ଲା ଦଣ୍ଡାଧିକାରୀ କିମ୍ବା ଅଧୀନସ୍ଥ ନୁହେଁ ଏବଂ ସେହିପରି ଅଧ୍ୟକ୍ଷା କିମ୍ବା ଉପାଧ୍ୟକ୍ଷାଙ୍କ ବିରୋଧରେ ତଦନ୍ତ କରିବାକୁ ସକ୍ଷମ, ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ସ୍ୱାରା ଖାରଜ କରାଗଲା-ସର୍ବୋଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ଅପିଲ୍ ବିଚାରାଧୀନ ଥିବା ସମୟରେ ଅଧ୍ୟକ୍ଷଙ୍କର କାର୍ଯ୍ୟକାଳ ଶେଷ ହୋଇଗଲା ଏବଂ ରାଜ୍ୟ ଯୁକ୍ତି ଉପସ୍ଥାପନ କରିଥିଲେ ଯେ, ଯଦିଓ ଏହାର ଅପିଲ୍ ନିଷ୍ପତ୍ତି ହୋଇଯାଇଛି, ତଥାପି ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ସ୍ୱାରା ଆଇନ 4 ଉପରେ କରାଯାଇଥିବା ବ୍ୟାଖ୍ୟା ପ୍ରଶାସନରେ ଗୁରୁତର ଅସୁବିଧା ସୃଷ୍ଟି କରୁଥିଲା-ନିର୍ଣ୍ଣୟ ଯେ, ଏହି ଅପିଲ୍‌ର ନିଷ୍ପତ୍ତି କେବଳ ଶୈକ୍ଷିକ ହୋଇ ରହିଯାଇଛି, କାରଣ ନ୍ୟାୟାଳୟ ସମ୍ପର୍କିତ ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକର ବ୍ୟାଖ୍ୟା କଲେ ମଧ୍ୟ କୌଣସି ପରିଶୀଳନାତ୍ମକ ଆଦେଶ ପାରିତ କରିବେ ନାହିଁ, ଯେହେତୁ ଜିଲ୍ଲା ପଞ୍ଚାୟତ ଅଧ୍ୟକ୍ଷା ଭାବେ ପ୍ରତିବାଦୀଙ୍କର କାର୍ଯ୍ୟକାଳ ଆଗରୁ ଶେଷ ହୋଇଯାଇଛି-ଏହି ପରିସ୍ଥିତି ପାଇଁ ଆଇନ 4 ର ଅସାବଧାନତାପୂର୍ଣ୍ଣ ଏବଂ ଅବ୍ୟବସ୍ଥିତ ଖସଡ଼ା ପ୍ରସ୍ତୁତି ଦାୟୀ-ଖସଡ଼ା ପ୍ରସ୍ତୁତକାରୀ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଭାବରେ 'ଜିଲ୍ଲା ଦଣ୍ଡାଧିକାରୀ ' ଶବ୍ଦକୁ 'ଅତିରିକ୍ତ ଜିଲ୍ଲା ଦଣ୍ଡାଧିକାରୀ ' ଶବ୍ଦଠାରୁ ପୃଥକ ଭାବେ ବ୍ୟବହାର କରିଛନ୍ତି-ଅଧିନିୟମର ଧାରା 2 ର ଖଣ୍ଡ (14) ରେ ଥିବା ଜିଲ୍ଲା ଦଣ୍ଡାଧିକାରୀ କିମ୍ବା ପରିଭାଷା ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ

ହେବନାହିଁ, ଯଦି ବିଷୟ କିମ୍ବା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ତାହା ସହିତ କିଛି ବିରୋଧାଭାସୀ ଆଏ-ସେହି ନିୟମରେ, ଯାହା ଏକମାତ୍ର ବାକ୍ୟରୁ ଗଠିତ, 'ଅତିରିକ୍ତ ଜିଲ୍ଲା ଦଣ୍ଡାଧିକାରୀ' ଏବଂ 'ଜିଲ୍ଲା ଦଣ୍ଡାଧିକାରୀ' ଶବ୍ଦର ବ୍ୟବହାର କ୍ଷଷ୍ଟ ଭାବରେ ସୂଚିତ କରେ ଯେ, ଏହି ଦୁଇଟି ଶବ୍ଦ ଦୁଇଟି ଭିନ୍ନ ଅର୍ଥରେ ବ୍ୟବହୃତ ହୋଇଛି-ରାଜ୍ୟ ଦ୍ଵାରା ଉପାଯୋଗିତ ଯୁକ୍ତି ନିୟମର ଭାଷାର ବିପରୀତ-ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ତୁଚ୍ଛ ଚିହ୍ନଟ କରିବା ପରେ, ରାଜ୍ୟ ବିଶେଷ ଅନୁମତି ଆବେଦନ ଦାଖଲ କରି ଆଇନର ନିଶ୍ଚିତତାକୁ ଅନିଶ୍ଚିତ ରଖିବା ପରିବର୍ତ୍ତେ, ନିୟମରେ ସଂଶୋଧନ କରି ତତକ୍ଷଣାତ ତୁଚ୍ଛ ଦୂର କରିବା ଉଚିତ୍ ଥିଲା-ରାଜ୍ୟ ସବୁଠାରୁ ବଡ଼ ମକଦ୍ଦମାକାରୀମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଗୋଟିଏ ଏବଂ ଯେତେବେଳେ ନିଜ ନିୟମରେ ଶୀଘ୍ର ଏବଂ ସୁବିଧାଜନକ ସଂଶୋଧନ କରି ମାମଲାକୁ ଏଡ଼ାଯାଇପାରେ, ସେତେବେଳେ ବିଚାରାଧୀନ ମାମଲାର ସଂଖ୍ୟା ବଢ଼ାଇବା ପ୍ରକୃତିକୁ ନିନ୍ଦା କରାଯିବା ଉଚିତ୍ ।

ଦେଖାନୀ ଆବେଦନ କ୍ଷେତ୍ରାଧିକାରିତା : ଦେଖାନୀ ଆବେଦନ ସଂଖ୍ୟା 2065/2000 ।

ଡବ୍ଲ୍ୟୁ. ପି. ସଂଖ୍ୟା 1896/1998ରେ ଆହ୍ଲାବାଦ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କର 11.9.1998 ତାରିଖର ରାୟ ଏବଂ ଆଦେଶରୁ ।

ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ତରଫରୁ ଦୀନେଶ ଦ୍ଵିବେଦୀ ଏବଂ ଶୈଳ କୁମାର ଦ୍ଵିବେଦୀ ଆବେଦନ କରିଥିଲେ ।

ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ପାଇଁ ଗର୍ବେଶ କାବରା, ସୁଶ୍ରୀ ଦୀପ୍ତି ଆର ମେହରୋତ୍ରା, ରବି ପି ମେହରୋତ୍ରା ଏବଂ ପି. କେ. ଚକ୍ରବର୍ତ୍ତୀ

ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କର ନିମ୍ନଲିଖିତ ଆଦେଶ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା:

1995 ମସିହାରେ ପ୍ରତିବାଦୀ ଉତ୍ତର ପ୍ରଦେଶ ରାଜ୍ୟର ସୁଲତାନପୁର ଜିଲ୍ଲାରେ ଜିଲ୍ଲା ପଞ୍ଚାୟତ ଅଧକ୍ଷା ଭାବେ ନିର୍ବାଚିତ ହୋଇଥିଲେ । ତାଙ୍କ ବିରୋଧରେ କିଛି ଅଭିଯୋଗ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥିଲା, ଯାହାର ତଦନ୍ତ କରିବାପାଇଁ ରାଜ୍ୟ ସରକାର, ଜିଲ୍ଲା ମଜିଷ୍ଟ୍ରେଟଙ୍କୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଥିଲେ, ଏହାପରେ ଜିଲ୍ଲା ମଜିଷ୍ଟ୍ରେଟ ତାଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ ସୁଲତାନପୁରର ଅତିରିକ୍ତ ଜିଲ୍ଲା ମଜିଷ୍ଟ୍ରେଟ (ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ)ଙ୍କ ମାଧ୍ୟମରେ ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ତଦନ୍ତ କରାଇଥିଲେ । ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ତଦନ୍ତ ରିପୋର୍ଟ ଏବଂ ଅତିରିକ୍ତ ଜିଲ୍ଲାପାଳଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ପ୍ରସ୍ତୁତ ଏକ ଅନୁରୂପକ ରିପୋର୍ଟ ଆଧାରରେ, ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଏକ ଔପଚାରିକ ତଦନ୍ତ ଆରମ୍ଭ କଲେ ଏବଂ ସେହି ସମୟରେ ପ୍ରତିବାଦୀଙ୍କୁ ଜିଲ୍ଲା ପଞ୍ଚାୟତ ଅଧକ୍ଷା ଭାବେ ତାଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ପ୍ରୟୋଗ କରାଯାଉଥିବା ଆର୍ଥିକ ଏବଂ ପ୍ରଶାସନିକ କ୍ଷମତାରୁ ବଞ୍ଚିତ କରିବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଲେ ।

ଉତ୍ତର ପ୍ରଦେଶ କ୍ଷେତ୍ର ପଞ୍ଚାୟତ ଏବଂ ଜିଲ୍ଲା ପଞ୍ଚାୟତ ଅଧିନିୟମ, 1961 (ଉତ୍ତର ପ୍ରଦେଶ ଅଧିନିୟମ ସଂଖ୍ୟା 32/1961)-ର ଧାରା 29 (ଏହାପରେ ସଂକ୍ଷେପରେ 'ଅଧିନିୟମ' ବୋଲି ଉଲ୍ଲେଖିତ) ଏବଂ ଉତ୍ତର ପ୍ରଦେଶ କ୍ଷେତ୍ର ପଞ୍ଚାୟତ ଏବଂ ଜିଲ୍ଲା ପଞ୍ଚାୟତ (ପ୍ରମୁଖ, ଉପ-ପ୍ରମୁଖ, ଅଧ୍ୟକ୍ଷ ଏବଂ ଉପାଧ୍ୟକ୍ଷଙ୍କୁ ପଦରୁ ହଟାଇବା) ତଦନ୍ତ ନିୟମାବଳୀର ନିୟମ 4 । 1977 (ଏହାପରେ ସଂକ୍ଷେପରେ 'ଅନୁସନ୍ଧାନ ନିୟମ') ଅଧିନିୟମର ଧାରା 16 ଏବଂ 29 ସହିତ ପଠିତ ଧାରା 237 ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦତ୍ତ କ୍ଷମତା ପ୍ରୟୋଗ କରି ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇଥିବା ଅଧିନିୟମ ନିମ୍ନମତେ ପ୍ରକାଶ କରେ ।

ଅଧିନିୟମ

ଧାରା 29 "ଅଧ୍ୟକ୍ଷ କିମ୍ବା ଉପାଧ୍ୟକ୍ଷଙ୍କୁ ପଦରୁ ହଟାଇବା—(1) ଯଦି ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ମତରେ ଅଧ୍ୟକ୍ଷ କିମ୍ବା ଅଧ୍ୟକ୍ଷଙ୍କ ସ୍ଥାନରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିବା ଉପାଧ୍ୟକ୍ଷ ଏହି ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ତାଙ୍କର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ କିମ୍ବା କାର୍ଯ୍ୟଗୁଡ଼ିକୁ ଇଚ୍ଛାକୃତ ଭାବରେ ଛାଡ଼ି ଦିଅନ୍ତି କିମ୍ବା ପାଳନ କରିବାକୁ ଅସ୍ୱୀକାର କରନ୍ତି, କିମ୍ବା ତାଙ୍କୁ ନ୍ୟସ୍ତ କ୍ଷମତାର ଦୁରୁପଯୋଗ କରନ୍ତି, କିମ୍ବା ତାଙ୍କ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ପାଳନରେ ଅସଦାଚରଣ ପାଇଁ ଦୋଷୀ ବୋଲି ପାଇଯାଆନ୍ତି, କିମ୍ବା ତାଙ୍କ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ପାଳନ କରିବାରେ ଶାରୀରିକ କିମ୍ବା ମାନସିକ ଭାବରେ ଅକ୍ଷମ ହୋଇପଡ଼ନ୍ତି, ତେବେ ରାଜ୍ୟ ସରକାର, ଅଧ୍ୟକ୍ଷ କିମ୍ବା ଉପାଧ୍ୟକ୍ଷଙ୍କୁ ଯୁକ୍ତିସଙ୍ଗତ କ୍ଷମ୍ଭୀକରଣ ଦେବାର ସୁଯୋଗ ପ୍ରଦାନ କରିବେ ଏବଂ ପରେ, ଆଦେଶ ଦ୍ୱାରା ତାଙ୍କୁ ପଦରୁ ହଟାଇ ପାରିବେ ଏବଂ ଏପରି ଆଦେଶ ଚୁଡ଼ାନ୍ତ ହେବ ଏବଂ କୌଣସି ଆଇନ ଅଦାଲତରେ ଏହାକୁ ଆପତ୍ତି କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ।

ଯେଉଁଥିରେ, ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ପ୍ରକାରରେ ଏବଂ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ପଦ୍ଧତିରେ ସେହି ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇଥିବା ତଦନ୍ତରେ କୌଣସି ଅଧ୍ୟକ୍ଷ କିମ୍ବା ଉପାଧ୍ୟକ୍ଷ ପ୍ରଥମ ଦୃଷ୍ଟିରେ ଆର୍ଥିକ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଅନିୟମିତତା କରିଥିବା ପାଇଯାଇଥିଲେ, ସେହି ଅଧ୍ୟକ୍ଷ କିମ୍ବା ଉପାଧ୍ୟକ୍ଷ ଆର୍ଥିକ ଏବଂ ପ୍ରଶାସନିକ କ୍ଷମତା ଓ କାର୍ଯ୍ୟଗୁଡ଼ିକର ପ୍ରୟୋଗ ଓ ସମ୍ପାଦନ କରିବାରୁ ବିରତ ରହିବେ, ଏବଂ ଚୁଡ଼ାନ୍ତ ତଦନ୍ତରେ ତାଙ୍କ ବିରୋଧରେ ଆଶାଯାଇଥିବା ଅଭିଯୋଗରୁ ମୁକ୍ତ ହେବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ, ସେହି କ୍ଷମତା ଓ କାର୍ଯ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏହି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ନିଯୁକ୍ତ ଜିଲ୍ଲା ପଞ୍ଚାୟତର ତିନିଜଣ ନିର୍ବାଚିତ ସଦସ୍ୟଙ୍କୁ ନେଇ ଗଠିତ ଏକ ସମିତି ଦ୍ୱାରା ପ୍ରୟୋଗ ଏବଂ ସମ୍ପାଦନ କରାଯିବ ।

(2) XXX XXX XXX

(3) XXX XXX XXX

ନିୟମାବଳୀ

ନିୟମ 4 ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ତଦନ୍ତ— (1) ରାଜ୍ୟ ସରକାର, ନିୟମ 3 ରେ ଉଲ୍ଲେଖିତ ଅଭିଯୋଗ ପ୍ରାପ୍ତ ହେଲେ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟଥା, ଜଣେ ପ୍ରମୁଖ କିମ୍ବା ଉପ-ପ୍ରମୁଖଙ୍କ ମାମଲାରେ ଅତିରିକ୍ତ ଜିଲ୍ଲା ଦଣ୍ଡାଧିକାରୀ କ୍ଷମା ପଦବୀରୁ କମ୍ ନଥିବା ଏବଂ ଜଣେ ଅଧ୍ୟକ୍ଷ କିମ୍ବା ଉପାଧ୍ୟକ୍ଷଙ୍କ ମାମଲାରେ ଜିଲ୍ଲା ଦଣ୍ଡାଧିକାରୀ କ୍ଷମା ଅଧିକାରୀ ଭାବରେ ନିଯୁକ୍ତ କରିପାରିବେ, ଯାହାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ହେଉଛି ଏହି ବିଷୟରେ ଔପଚାରିକ ତଦନ୍ତ ପାଇଁ ପ୍ରଥମ ଦୃଷ୍ଟିଗତ ମାମଲା ଅଛି କି ନାହିଁ ତାହା ଜାଣିବା ।

(2) ଉପ-ନିୟମ (1) ଅନୁଯାୟୀ ନିଯୁକ୍ତ ଅଧିକାରୀ ସମ୍ଭବ ହେଉଥିବା ସର୍ବାଧିକ ଶୀଘ୍ର ସହିତ ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ତଦନ୍ତ କରିବେ ଏବଂ ତାଙ୍କ ନିଯୁକ୍ତିର ପନ୍ଦର ଦିନ ମଧ୍ୟରେ ତାଙ୍କର ରିପୋର୍ଟ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କୁ ଦାଖଲ କରିବେ । “ପ୍ରତିବାଦୀଙ୍କୁ ତାଙ୍କର କ୍ଷମତାରୁ ବଞ୍ଚିତ କରିଥିବା ଆକ୍ଷେପିତ ଆଦେଶକୁ, ପ୍ରତିବାଦୀ ଆଲାହାବାଦସ୍ଥିତ ଉତ୍ତର ପ୍ରଦେଶ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ଏକ ଆଜ୍ଞାଦେଶ ଆବେଦନ ଦାଖଲ କରି ଆପତ୍ତି କରିଥିଲେ ।

ପ୍ରତିବାଦୀଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ ଉଠାଯାଇଥିବା ପ୍ରମୁଖ ଯୁକ୍ତି ଥିଲା ଯେ, ତାଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ କରାଯାଇଥିବା ଅଭିଯୋଗଗୁଡ଼ିକ ମିଥ୍ୟା ଏବଂ ରାଜନୈତିକ ପ୍ରେରଣାପ୍ରାପ୍ତ, କାରଣ ପ୍ରତିବାଦୀ ଜଣକ, ରାଜ୍ୟରେ ଶାସନ କରୁଥିବା ରାଜନୈତିକ ଦଳର ସଦସ୍ୟ ନଥିଲେ, ଏବଂ ନିୟମ 4 ଅନୁଯାୟୀ ହୋଇଥିବା ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ତଦନ୍ତ ଆକ୍ଷେପିତ ଆଦେଶର ଭିତ୍ତି ଥିଲା । ପ୍ରତିବାଦୀ ଜଣେ ଅଧ୍ୟକ୍ଷ ହୋଇଥିବାରୁ, ଏହି ତଦନ୍ତ କେବଳ ଜିଲ୍ଲା ମାଜିଷ୍ଟ୍ରେଟଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ହୋଇପାରିଥାଆନ୍ତା, ଅତିରିକ୍ତ ଜିଲ୍ଲା ମାଜିଷ୍ଟ୍ରେଟଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ନୁହେଁ । ତେଣୁ, ଏହି ତଦନ୍ତ ଏପରି ଜଣେ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ଦ୍ଵାରା କରାଯାଇଥିଲା, ଯିଏ ଏହା କରିବାକୁ ସକ୍ଷମ ନଥିଲେ, ଫଳସ୍ଵରୂପ ଏହା ଅସିଦ୍ଧ ଥିଲା, ଏବଂ ସେହିହେତୁ ଆକ୍ଷେପିତ ଆଦେଶର ଭିତ୍ତି ଭାବେ କାମ କରିବା ପାଇଁ ଅପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ଥିଲା । ଜଣେ ଅତିରିକ୍ତ ଜିଲ୍ଲା ଦଣ୍ଡାଧିକାରୀ ଦ୍ଵାରା କରାଯାଇଥିବା ପ୍ରାଥମିକ ତଦନ୍ତକୁ ଅକ୍ଷମ ଏବଂ ଦୃଷ୍ଟି ବୋଲି ଦର୍ଶାଇ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦୁଇଜଣିଆ ବିଚାରପତିଙ୍କ ଖଣ୍ଡପୀଠ ଦ୍ଵାରା ଦିଆଯାଇଥିବା 11.9.1998 ତାରିଖ ବିଶିଷ୍ଟ ରାୟ ଦ୍ଵାରା ଏହି ଆଦେଶ ରଦ୍ଦ କରିବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା । ରାଜ୍ୟ ପକ୍ଷରୁ କରାଯାଇଥିବା ଏହି ଦାବି ଯେ ଜିଲ୍ଲା ମାଜିଷ୍ଟ୍ରେଟଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଅତିରିକ୍ତ ଜିଲ୍ଲା ମାଜିଷ୍ଟ୍ରେଟ

ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ଅଟନ୍ତି, ଏବଂ ସେହିପରି ଜଣେ ଅତିରିକ୍ତ ଜିଲ୍ଲା ମ୍ୟାଜିଷ୍ଟ୍ରେଟଙ୍କ ଦ୍ଵାରା କରାଯାଇଥିବା ତଦନ୍ତକୁ ଅକ୍ଷମ ବୋଲି କୁହାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ, ତାହାକୁ ଖାରଜ କରାଯାଇଥିଲା । 19.11.1998 ତାରିଖରେ ସମ୍ବିଧାନର ଅନୁକ୍ଷେପ 136 ଅନୁଯାୟୀ ଅପିଲ କରିବା ପାଇଁ ରାଜ୍ୟ ବିଶେଷ ଅନୁମତି ଯାଚନା କରି ଏହି ଆବେଦନ ଦାଖଲ କରିଥିଲା । ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ, ଅନୁମତି ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ଆବେଦନଟିକୁ ଏକ ଦେଖାନୀ ଅପିଲରେ ପରିଣତ କରାଯାଇଥିଲା । ପ୍ରତିବାଦୀଙ୍କୁ ନୋଟିସ ଦିଆଯାଇଥିଲା ଏବଂ ସେ ଦୃଢ଼ତାର ସହିତ ଏହି ଅପିଲକୁ ବିରୋଧ କରିଥିଲେ ।

ଶୁଣାଣି ସମୟରେ ଉତ୍ତର ପ୍ରଦେଶ ରାଜ୍ୟ ପକ୍ଷରୁ ଉପସ୍ଥିତ ବିଦ୍ଵାନ ଅଧିବକ୍ତାଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ଦାଖଲ କରାଯାଇଥିଲା ଯେ, ଆବେଦନଟି ଏହି ଅର୍ଥରେ ନିଷ୍ପଳ ହୋଇଯାଇଛି ଯେ, ଜିଲ୍ଲା ପଞ୍ଚାୟତ ଅଧିକାରୀ ଭାବେ ପ୍ରତିବାଦୀଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟକାଳ ଇତିମଧ୍ୟରେ ଶେଷ ହୋଇଯାଇଛି । କିନ୍ତୁ ଉତ୍ତର ପ୍ରଦେଶ ରାଜ୍ୟ ଆଇନଗତ ପ୍ରଶ୍ନର ନିଷ୍ପତ୍ତି ଉପରେ ଆଗ୍ରହୀ ଥିଲା, କାରଣ ନିୟମ 4 ଉପରେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ଦିଆଯାଇଥିବା ବ୍ୟାଖ୍ୟା ପ୍ରଶାସନ ପାଇଁ ଗୁରୁତର ଅସୁବିଧା ସୃଷ୍ଟି କରୁଥିଲା କାରଣ ଅନେକ ଅଭିଯୋଗ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଉଥିଲା ଏବଂ ଜିଲ୍ଲା ମ୍ୟାଜିଷ୍ଟ୍ରେଟଙ୍କ ଉପରେ ସମସ୍ତ ଅଭିଯୋଗର ନିଜେ ତଦନ୍ତ କରିବାର ଭାର ଦିଆଯିବ ବୋଲି ଆଶା କରାଯାଇନପାରେ ।

ଆମେ ପକ୍ଷଗୁଡ଼ିକର ବିଦ୍ଵାନ ଓକିଲମାନଙ୍କୁ ଶୁଣିଛୁ ଏବଂ ଆପିଲକାରୀ ରାଜ୍ୟ ପକ୍ଷରୁ ଏହା ଦାଖଲ କରାଯାଇଥିଲା ଯେ, ଅଧିନିୟମର ଧାରା 2 ର ଖଣ୍ଡ (14) ଅନୁସାରେ ‘ଜିଲ୍ଲା ମ୍ୟାଜିଷ୍ଟ୍ରେଟ୍’ ଶବ୍ଦଟିର ପରିଭାଷା ହେଉଛି—‘ଦଣ୍ଡ ପ୍ରକ୍ରିୟା ସଂହିତା, 1973 ର ଧାରା 20 ଅନୁଯାୟୀ ନିଯୁକ୍ତ ଜିଲ୍ଲା ମ୍ୟାଜିଷ୍ଟ୍ରେଟ୍’ । ଦଣ୍ଡ ପ୍ରକ୍ରିୟା ସଂହିତା, 1973 ର ଧାରା 20 ରେ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଯେତେଜଣ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ଉଚିତ ମନେ କରନ୍ତି ସେତେଜଣଙ୍କୁ କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହୀ ମ୍ୟାଜିଷ୍ଟ୍ରେଟ୍ ଭାବେ ନିଯୁକ୍ତ କରିବା ଏବଂ ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଜଣଙ୍କୁ ଜିଲ୍ଲା ମ୍ୟାଜିଷ୍ଟ୍ରେଟ୍ ଭାବେ ନିଯୁକ୍ତ କରିବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ରହିଛି । ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଯେକୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହୀ ମ୍ୟାଜିଷ୍ଟ୍ରେଟ୍ଙ୍କୁ ଅତିରିକ୍ତ ଜିଲ୍ଲା ମ୍ୟାଜିଷ୍ଟ୍ରେଟ୍ ଭାବେ ନିଯୁକ୍ତ କରିପାରିବେ ଏବଂ ସେହି ମ୍ୟାଜିଷ୍ଟ୍ରେଟ୍ଙ୍କୁ ସଂହିତା ଅନୁଯାୟୀ କିମ୍ବା ବର୍ତ୍ତମାନ ପ୍ରଚଳିତ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଆଇନ ଅନୁଯାୟୀ ଜିଲ୍ଲା ମ୍ୟାଜିଷ୍ଟ୍ରେଟ୍ଙ୍କ ଯେଉଁ ସମସ୍ତ କ୍ଷମତା ରାଜ୍ୟ ସରକାର ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେବେ, ସେହି କ୍ଷମତା ପ୍ରଦାନ କରାଯିବ । ଧାରା 23 ରେ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଯାଇଛି ଯେ, ଅତିରିକ୍ତ ଜିଲ୍ଲା ଦଣ୍ଡାଧିକାରୀ କୁ ଛାଡ଼ି ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହୀ ମ୍ୟାଜିଷ୍ଟ୍ରେଟ୍ ଜିଲ୍ଲା ଦଣ୍ଡାଧିକାରୀ କି ଅଧୀନସ୍ଥ ହେବେ । ଜିଲ୍ଲା ମ୍ୟାଜିଷ୍ଟ୍ରେଟ୍ ସମୟ ସମୟରେ, ସଂହିତା ସହ ସମନ୍ୱୟ ରଖି, ତାଙ୍କ ଅଧୀନସ୍ଥ

କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହୀ ଦଣ୍ଡାଧିକାରୀ ମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ କାର୍ଯ୍ୟ ବଣ୍ଟନ ଏବଂ ଅତିରିକ୍ତ ଜିଲ୍ଲା ଦଣ୍ଡାଧିକାରୀ କୁ କାର୍ଯ୍ୟ ଆବଣ୍ଟନ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ନିୟମ ତିଆରି କରିପାରିବେ କିମ୍ବା ବିଶେଷ ଆଦେଶ ଜାରି କରିପାରିବେ । ରାଜ୍ୟ ପକ୍ଷରୁ ବିଦ୍ବାନ ଓକିଲ ଦାଖଲ କରିଥିଲେ ଯେ, ଦଣ୍ଡ ପ୍ରକ୍ରିୟା ସଂହିତାର ଧାରା 23 ର ଉପଧାରା (1) ରୁ ସୂଚିତ ହୁଏ ଯେ ଅତିରିକ୍ତ ଜିଲ୍ଲା ମ୍ୟାଜିଷ୍ଟ୍ରେଟ୍ ଜିଲ୍ଲା ଦଣ୍ଡାଧିକାରୀ କୁ ଅଧୀନସ୍ଥ ନୁହନ୍ତି, ଏବଂ ସେହି କାରଣରୁ ନିୟମ 4 ର ଅର୍ଥ ମଧ୍ୟରେ ଅଧିକ କିମ୍ବା ଉପାଧିକାର ବିରୋଧରେ ଚଳାଏ କରିବା ପାଇଁ ସେ ସକ୍ଷମ ଅଟନ୍ତି । ଅନ୍ୟ ପକ୍ଷରେ, ପ୍ରତିବାଦୀଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ ବିଦ୍ବାନ ଅଧିକାରୀ ଦାଖଲ କରିଥିଲେ ଯେ, ଧାରା 23 ର ଉପଧାରା (2) ଅନୁସାରେ ଅତିରିକ୍ତ ଜିଲ୍ଲା ମ୍ୟାଜିଷ୍ଟ୍ରେଟ୍ କୁ କାର୍ଯ୍ୟ ବଣ୍ଟନ କରିବାର ଅଧିକାର ଜିଲ୍ଲା ମ୍ୟାଜିଷ୍ଟ୍ରେଟ୍ ଦ୍ବାରା କରାଯାଏ ଏବଂ ଏକ ଅର୍ଥରେ ସେ ଜିଲ୍ଲା ମ୍ୟାଜିଷ୍ଟ୍ରେଟ୍ ଅଧୀନସ୍ଥ ଅଟନ୍ତି । ଯାହାହେଉ, ଏହି ଅପିଲରେ ନିଷ୍ପତ୍ତି କେବଳ ଏକ ଶୈକ୍ଷିକ ବିଷୟ ହୋଇ ରହିଯାଇଛି, କାରଣ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ସମ୍ପର୍କିତ ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକର ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରିଥିଲେ ମଧ୍ୟ କୌଣସି ପରିଣାମଦାୟକ ଆଦେଶ ଜାରି କରିବେ ନାହିଁ, କାରଣ ଜିଲ୍ଲା ପଞ୍ଚାୟତ ଅଧିକାରୀ ଭାବରେ ପ୍ରତିବାଦୀଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟକାଳ ଇତିମଧ୍ୟରେ ଶେଷ ହୋଇଯାଇଛି ।

ଆମେ ନିଶ୍ଚୟ ଭାବରେ ଏହା ଦେଖି ଦୁଃଖିତ ଯେ, ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ ଯୋଗ୍ୟତାହୀନ ଏବଂ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଭାବରେ ଏଡ଼ାଇହେବାଯୋଗ୍ୟ ଏକ ସ୍ବତନ୍ତ୍ର ଅନୁମତି ଆବେଦନ ଦାଖଲ କରିବାର ପ୍ରବୃତ୍ତି ଦେଖାଯାଇଛି ଏବଂ ଏହାକୁ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ଚାରି ବର୍ଷରୁ ଅଧିକ ସମୟ ଧରି ଲମ୍ବିତ ରଖାଯାଇଛି । ଆଇନଗତ ପ୍ରଶ୍ନଟି ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦ୍ବାରା ନିଷ୍ପତ୍ତି ପାଇଁ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ବାରା ଦାୟିତ୍ବ ଦିଆଯାଇଥିବା କାରଣରୁ ଉତ୍ତର ପ୍ରଦେଶ ରାଜ୍ୟରେ ବହୁତ ହୁଏ ଏବଂ ଅନିଶ୍ଚିତତା ବ୍ୟାପ୍ତ ହୋଇଥିବା ଯେଉଁଠାରେ ନିୟମରେ ଏକ ସାମାନ୍ୟ ସଂଶୋଧନ ହିଁ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପୂରଣ କରିଥାନ୍ତା ଏବଂ ଆଇନକୁ ସ୍ବଚ୍ଛ କରିଥାନ୍ତା । ଆଗ ନିଜ ଭିତରର ସମସ୍ୟା ସୁଧାରିବା ପରିବର୍ତ୍ତେ, ରାଜ୍ୟ ସରକାର ମାମଲାଗୁଡ଼ିକର ଲମ୍ବିତ ସଂଖ୍ୟାକୁ ବୃଦ୍ଧି କରି ମାମଲାବାଜିର ଆଡ଼ମ୍ବରରେ ଲିପ୍ତ ହୋଇଛନ୍ତି ।

ଏହି ପରିସ୍ଥିତି ପାଇଁ ନିୟମ 4ର ଅସାବଧାନ ଏବଂ ଅନିପୁଣ ଖସଡ଼ା ପ୍ରସ୍ତୁତି ହିଁ ଦାୟୀ । ନିୟମଗୁଡ଼ିକର ଖସଡ଼ା ପ୍ରସ୍ତୁତକାରୀ ସ୍ବଳ୍ପ ଭାବରେ 'ଜିଲ୍ଲା ମ୍ୟାଜିଷ୍ଟ୍ରେଟ୍' ଶବ୍ଦଟିକୁ 'ଅତିରିକ୍ତ ଜିଲ୍ଲା ମ୍ୟାଜିଷ୍ଟ୍ରେଟ୍' ଶବ୍ଦରୁ ପୃଥକ ଭାବରେ ବ୍ୟବହାର କରିଛନ୍ତି । ଯଦି ବିଷୟ ବା ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ କୌଣସି ବିରୋଧାଭାସ ଥାଏ ତେବେ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 2ର ଖଣ୍ଡ (14) ରେ ଥିବା ଜିଲ୍ଲା ମ୍ୟାଜିଷ୍ଟ୍ରେଟ୍‌ଙ୍କର ପରିଭାଷା ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ହେବ ନାହିଁ । ସେହି ସମାନ ନିୟମରେ, ଯାହା ଗୋଟିଏ ବାକ୍ୟରେ ଗଠିତ,

'ଅତିରିକ୍ତ ଜିଲ୍ଲା ମ୍ୟାଜିଷ୍ଟ୍ରେଟ୍' ଏବଂ 'ଜିଲ୍ଲା ମ୍ୟାଜିଷ୍ଟ୍ରେଟ୍' ଶବ୍ଦର ବ୍ୟବହାର ନିଜେ ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ସୂଚିତ କରେ ଯେ ଏହି ଦୁଇଟି ଶବ୍ଦକୁ ଦୁଇଟି ଭିନ୍ନ ଅର୍ଥରେ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇଛି । ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏହା ନିର୍ଣ୍ଣୟ ନେବାରେ ଠିକ୍ ଥିବା ପରି ପ୍ରତୀତ ହୁଏ ଯେ, ପ୍ରମୁଖ କିମ୍ବା ଉପପ୍ରମୁଖଙ୍କ ବିରୋଧରେ ଏକ ତଦନ୍ତ ଅତିରିକ୍ତ ଜିଲ୍ଲା ମ୍ୟାଜିଷ୍ଟ୍ରେଟ୍ଙ୍କ ପଦବୀରୁ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ଜଣେ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇପାରେ, ଯେତେବେଳେ ଅଧ୍ୟକ୍ଷ କିମ୍ବା ଉପାଧ୍ୟକ୍ଷଙ୍କ ବିରୋଧରେ ତଦନ୍ତ, ଏହି ଦୁଇଟି ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ଭାବେ ନିର୍ବାଚିତ ପଦବୀ ହୋଇଥିବାରୁ ଏବଂ ପ୍ରମୁଖ କିମ୍ବା ଉପପ୍ରମୁଖଙ୍କ ତୁଳନାରେ ଉଚ୍ଚ ପାହ୍ୟାର ହୋଇଥିବାରୁ, ତଦନ୍ତ ଜିଲ୍ଲା ମ୍ୟାଜିଷ୍ଟ୍ରେଟ୍ଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କରାଯିବା ଉଚିତ । ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ଏବଂ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ସମ୍ମୁଖରେ ଉତ୍ତର ପ୍ରଦେଶ ସରକାରଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ ଉପସ୍ଥାପିତ ଯୁକ୍ତି ତାହାର ନିଜସ୍ୱ କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହୀ ଶାଖା ଦ୍ୱାରା ପ୍ରସ୍ତୁତ ନିୟମର ଭାଷାର ବିପରୀତ ଅଟେ । ଯେତେବେଳେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା ଏହି ତ୍ରୁଟିକୁ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଥିଲା, ସେତେବେଳେ ଉତ୍ତର ପ୍ରଦେଶ ରାଜ୍ୟକୁ ତୁରନ୍ତ ସେହି ନିୟମରେ ସଂଶୋଧନ କରି ତ୍ରୁଟିକୁ ଦୂର କରିବା ଉଚିତ ଥିଲା, ଏହା ପରିବର୍ତ୍ତେ ବିଶେଷ ଅନୁମତି ଆବେଦନ ଦାଖଲ କରି ଆଇନର ନିଶ୍ଚିତତାକୁ ଅନିଶ୍ଚିତ ଅବସ୍ଥାରେ ରଖିବା ଉଚିତ ନଥିଲା । ରାଜ୍ୟ ହେଉଛି ସବୁଠାରୁ ବଡ଼ ମାମଲାକାରୀମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଗୋଟିଏ ଏବଂ ନିଜ ନିୟମକୁ ତୁରନ୍ତ ଓ ସୁବିଧାଜନକ ପଦକ୍ଷେପ ନେଇ ସଂଶୋଧନ କରି ଯେଉଁ ପ୍ରକୃତିକୁ ଏଡ଼ାଇହେବ, ସେହି ପ୍ରକୃତି ମାଧ୍ୟମରେ ଲମ୍ବିତ ମାମଲାର ଭାର ବଢ଼ାଇବା ପାଇଁ ଉତ୍ତର ପ୍ରଦେଶ ରାଜ୍ୟର ଏପରି ମନୋଭାବ ନିନ୍ଦନୀୟ ଅଟେ ।

ଏହି ଆବେଦନକୁ ଖର୍ଚ୍ଚ ସହିତ ଖାରଜ କରିଦିଆଗଲା । ଏହାବ୍ୟତୀତ, ଉତ୍ତର ପ୍ରଦେଶ ରାଜ୍ୟକୁ ସର୍ବୋଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଆଇନ ସେବା କମିଟିକୁ 2,500 ଟଙ୍କା ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦିଆଯାଇଛି ।

ଆର୍ ପି

ଆବେଦନ ଖାରଜ କରାଗଲା ।

ଅସ୍ଥୀକରଣ

"ଉପଭାଷାରେ ଅନୁବାଦିତ ରାୟ କେବଳ ମକଦ୍ଦମାରେ ପକ୍ଷଭୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ସୀମିତ ବ୍ୟବହାର ଏବଂ ତାଙ୍କ ଆଞ୍ଚଳିକ ଭାଷାରେ ବୋଧଗମ୍ୟ ହେବା ନିମନ୍ତେ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଏବଂ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ଏହା ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇନପାରେ । ସମସ୍ତ ବ୍ୟାବହାରିକ ଏବଂ ସରକାରୀ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ରାୟର ଇଂରାଜୀ ସଂସ୍କରଣଟି ପ୍ରାମାଣିକ ବିବେଚିତ ହେବ ଏବଂ ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟାଦ୍ଯୟନ ଏବଂ ନିଷ୍ପାଦନ ନିମନ୍ତେ ଏହା ଉପଯୁକ୍ତ ବିବେଚିତ ହେବ ।"

ଭାଷାନ୍ତର :

ମଦନ ମୋହନ ଭୂୟାଁ

ଅନୁବାଦକ

ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ, କଟକ ।